

Igor Bošnjak

Projekt Utopija

27. 11.–21. 12. 2019

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Multimedijski projekt bosansko-hercegoveškega umetnika Igorja Bošnjaka, raziskuje večplasten odnos med kartografsko reprezentacijo geopolitične krajine ter njeno percipirano in konstruirano (utopično), zmeraj zgodovinsko, kulturno in ideološko pogojeno, podobo oziroma iluzijo. V tokratni galerijski postavitvi, skozi konstelacijo videov, instalacij, zvočnih posnetkov in risbe, Bošnjak gledalcu ponudi plejado vizualnih reinterpretacij znanega prostora, ki ga razjeda notranja institucionalna inercija in lovijo duhovi zgodovine, obenem pa preizprašuje koncepte utopije/distopije z različnih gledišč, predvsem v luči sodobnih migracij.

Razstava Projekt Utopija izhaja iz Bošnjakovega dela z naslovom EUtopia, teatralnega videa, sestavljena iz posnetkov poslikanega platna (reliefnega zemljevida Evrope), ki ga je umetnik izdelal z oljnimi barvami in skrbno izbrano glasbeno podlago, ki pa jo mestoma preseka človeška naracija. Precej neposredna besedna igra, ki jo vsebuje naslov dela, sicer aludira na sodobna geopolitična razmerja moči, hkrati pa s svojo pomensko podstatjo v kontekstu sedanjosti, skupkom političnih, družbenih, ideoloških in ekonomskih konfliktov in kriz, pravzaprav vzbuja nelagodje. Trdnjava Evropa, kot t.i. staro celino nemalokrat poimenujemo predvsem v kontekstu migracij, begunske krize in militarizacije njenih meja v zadnjih nekaj letih, v omenjenem videu deluje še bolj monumentalno in še dodatno obteži koncept utopije kot takšne. Utopija je namreč imanentno konfliktna, in od nas zahteva odgovore na vprašanja: o čigavi utopiji pravzaprav govorimo? Kdo sploh misli danes (evropsko) utopijo in na kakšen način? Komu ta utopija pravzaprav sploh izkaže gostoljubje?

Percepcijo in reprezentacijo Evrope kot utopije v očeh številnih beguncev in migrantov pregnanih iz območij vojaških, okoljskih, ekonomskih in drugih političnih konfliktov (tukaj se navezujemo tudi na evropske države izven schengenske meje) Bošnjak preizprašuje skozi serijo digitalno manipuliranih kartografskih podob in stenske risbe evropske celine. Distorzirana oblika zemljevida, ki mu je umetnik odvzel znane vizualne geografske elemente in jih napolnil s plastenimi satelitskimi posnetki nešteti mest, pokrajin, letališč, pristanišč in gozdov, je motiv, ki se ponavlja skozi večji del razstave. Kompleksnost vsebine je tako jasno problematizirana tudi v formalni plati razstavljenih del. Na eni strani gre za inherentno paradoksalno zvezo med navideznim, virtualnim — med konstruiranimi, digitalnimi podobami, katerih nastanek in distribucijo omogoča sodobna tehnologija in resničnim, kjer taista tehnologija, namenjena za nadzor in destrukcijo z enim samim ciljem akumulacije kapitala in moči, izžema in uničuje okolje in človeška telesa. Na drugi strani, repeticija motiva distorzirane podobe evropskega kontinenta, utopije prenekaterih, stopnjuje ravno to utopično percepcijo evropske geopolitične krajine, ki se kaj kmalu spreobrne v distopijo, do skrajnega absurda.

Projekcija morskih valov, ki se zlivajo na peščeno obalo in papirnati čolnički, ki pljujejo po digitalnem morju, gledalca še neposredneje in intimneje soočajo z "golim življenjem" – življenjem, zreduciranim na biološkost telesa, kateremu je odvzet političen obstoj, če posplošeno citiramo italijanskega filozofa Giorgia Agambena, tistih, ki potujejo proti evropski utopiji. Izrazito poetični instalaciji, v katerih se otroška naivnost in igrivost vpletata v problematizacijo tematike, na nek način še poglobljata tragičnost trenutka. Morda se ravno tukaj najbolj izraža Bošnjakova lastna izkušnja vojne, migracij, begunstva in (geo)političnega momentuma, ki ga je izoblikoval.

Bošnjak gledalca ne sooči le z revizualizacijami znanega geografskega in politično konstruiranega prostora, ampak ga z interaktivnimi deli aktivno vključi v nastajanje in procesualnost le-teh. Dela, kjer se prepletajo individualno in kolektivno, tako postanejo način nehierarhične komunikacije med umetnikom in gledalcem.

Živa Kleindienst

IGOR BOŠNJAK: Projekt Utopija
Samostojna razstava
27. 11.–21. 12. 2019
artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Odprtje razstave v sredo, 27. 11. 2019, ob 19. uri, vodstvo po razstavi in pogovor z umetnikom ob 19.30 uri.

Razstava je na ogled do 21. 12. 2019.

Produkcija: Društvo X-OP

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Odperto: torek–petek: 10.00–13.00 in 17.00–19.00; sobota: 10.00–13.00 (zaprto ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih)

Igor Bošnjak (1981, Sarajevo) je leta 2005 diplomiral na Oddelku za slikarstvo Akademije za vizualno umetnost v Trebinju (Bosna in Hercegovina). Leta 2006 je ustanovil in odtlej tudi kuriral mednarodni bienalni projekt namaTRE.ba. Magistriral je leta 2008 na Oddelku za umetnost in medije Univerze za umetnost v Beogradu. Trenutno je profesor na Akademiji za vizualno umetnost v Trebinju. Njegova dela so bila razstavljena v okviru številnih samostojnih in skupinskih razstav. Med drugim je razstavljal v Whitechapel Gallery, London; Kunsthalle Wien; New Cinema & Contemporary Art, Rencontres Internationales, Gaîté Lyrique & Palais de Tokyo, Pariz; Kunsthall Charlottenborg, Kopenhagen; Atopia Film & VideoKunst Gallery, Oslo; Moscow Museum of Modern Art, Moskva; Hong Kong Art Hall; CAM Casoria, Contemporary Art Museum, Neapelj; Kunst Museum, Bonn; Agnes B. Foundation, Galerie du Jour, Pariz; MOCAV Museum of Contemporary Art Vojvodina, Novi Sad; Galleria d'Arte Moderna Palazzo Forti, Verona; Museum of Contemporary Art RS, Banja Luka; Point Ephemere, Pariz; The Museum of Modern Art Dubrovnik; Contemporary Music Centre, Dublin; Espacio Center Canarias, Tenerife; Fabbrica del Vapore, Milano; Center of Contemporary Art, Plovdiv; Budapest Art Fair Mucsarnok, Budimpešta; Charinthian Museum of Modern Art Klagenfurt; Spazio Monitor, Museum of Contemporary Art, Rim; 2nd Project Biennial D-0 ARK Underground, Konjic; Tapetenwerk Halle C, Leipzig; Gallery Remont, Beograd; National Art Gallery of B&H, Sarajevo; The Cultural Centre of Belgrade; Museo di Palazzo Poggi, Bologna; Eastwards Prospectus Gallery, Bukarešta in drugje. Leta 2010 je bil nominiran za Nagrado ZVONO v organizaciji SCCA – Sarajevskega centra za sodobno umetnost, leta 2018 pa mu je bila Nagrado ZVONO v organizaciji Udruženja SKLOP tudi podeljena. Od leta 2009–2011 je bil finalist Bosne in Hercegovine za Nagrado Henkel v Zagrebu. Leta 2007 je prejel Prvo nagrado na 4. Video salonu v Velenju.